

Føropgaver – Danmark under angreb

For at give eleverne de bedste forudsætninger, kan I have arbejdet med disse korte opgaver inden besøget.

Den kolde krig - i Danmark og udland (½ lektion)

Som det første, skal eleverne have indsigt i den kolde krig og forstå hvorfor det overhovedet har været nødvendigt at have et sted som Kommandocentralen. Til dette kan de bl.a. læse denne tekst, som kort ridser de store træk op og som kort knytter an til kommandocentralen under Frederiksberg Rådhus. [Bilag 1](#).

En mere dybdegående tekst omkring den kolde krig kan findes. [Bilag 2](#)

Kontrafaktisk historie og historiske scenarier (½ lektion)

I kommandocentralen skal eleverne beskæftige sig med kontrafaktisk historie og historiske scenarier. Det er derfor vigtigt, at eleverne er bekendte med dets funktion og dets betydning, for at de kan gøre sig praktiske erfaringer, for at give indsigt i historien, samt for at give eleverne muligheder for identifikation.

Eleverne kan læse følgende korte tekst for derefter selv at komme med nogle eksempler. Emnet kan kort tages op i klassen inden besøget.

Efter besøget er det meningen at dette emne skal tages op igen, hvor eleverne har en mere praktisk viden om begreberne og ideen er, at det

skal fungere som et oplæg til diskussion og skal få elevernes historiebevidsthed i spil.

En kontrafaktisk metode går ud på at forestille sig at historien kunne have set anderledes ud og at historiske begivenheder kunne have haft et helt andet udfald. Den historie vi kender er skabt af en række begivenheder, som ikke nødvendigvis var sket, hvis det ikke var for nogle bestemte hændelser eller personer.

Når I skal ned i kommandocentralen skal I møde en række dilemmaer, som er baseret på opdigtede scenarier, men som tager udgangspunkt i tidsperioden og begivenheder som civilberedskabet potentielt kunne have været udsat for.

Kom med et par eksempler på begivenheder, som muligvis ikke var sket, hvis det ikke var for nogle bestemte hændelser eller personer.

SKOLETJENESTEN
KØBENHAVNS BEFÆSTNING

Bilag 1

Den Kolde Krig

Under 2. Verdenskrig stod supermagterne USA og Sovjetunionen side om side med England i kampen mod Adolf Hitlers nazistiske Tyskland. Det umage samarbejde bar frugt. Nazityskland og dets allierede kapitulerede i 1945. Sammenholdet varede dog ikke ved. Gamle allierede blev til fjender. Uenigheden om, hvilken politisk ideologi, der skabte den bedste verden, blussede op på ny. I Sovjetunionen hyldede man kommunismen og landets stærke leder Stalin, i USA kapitalismen og demokratiet. De tidligere allierede stod i spidsen for hver deres blok af allierede lande, og et jerntæppe delte Europa i øst og vest. Den Kolde Krig var begyndt. Danmark meldte sig ind i den amerikansk ledede Nato-alliance i 1949 og tilsluttede sig dermed den vestlige blok. Øst og vest frygtede hinanden, og et omfattende våbenkapløb begyndte. Begge sider oprustede med nye og farlige våben så som atombomben og brintbomben. Man håbede på begge sider på, at besiddelsen af de altødelæggende våben ville holde modstanderen fra at angribe. I 1961 opførte Sovjetunionens allierede, Østtyskland, en mur igennem den delte tyske hovedstad Berlin. Berlinmuren blev mere end noget andet et symbol på det jerntæppe, der frem til begyndelsen af 1990'erne delte Europa i en østlig og en vestlig blok.

Kommandocentralen

I Danmark blev kommandocentralen under Frederiksberg Rådhus taget i brug i midten af 1950'erne. Kommandocentralen husede ledelsen af det civile beredskab på Frederiksberg. Et beredskab, der med kort varsel skulle træde til i tilfælde af f.eks. et militært angreb på hovedstaden. I de mere sikre rammer under rådhuset kunne de udvalgte mænd og kvinder koordinere rednings- og hjælpeindsatsen over jorden, så den nødvendige assistance fra fx politi, brandvæsen og ambulancer blev sendt ud til de steder på Frederiksberg, hvor der var mest brug for den”

Bilag 2

Krigserklæringen – Trumandoktrinen

Der var to, der startede Den Kolde Krig: USA og Sovjetunionen (USSR) eller som man sagde: Vesten og Østen, Den kapitalistiske verden og Den kommunistiske.

Den kolde krig blev erklæret da USA's præsident Truman i 1947 sagde:

“Jeg mener, at det må være USA's politik at støtte frie folk, som gør modstand mod bevæbnede mindretals forsøg på al undertrykkelse eller pres udefra”. Dette kaldes Trumandoktrinen.

Af citatet fremgår det, at USA ville gribe ind i konflikter overalt i verden, hvor de anså demokratiet for truet. Dette betød, at USA ydede militærbistand til Grækenland i kampen mod kommunistiske grupper. Senere fulgte bl.a. Korea og Vietnam.

Marshallhjælpen

Trumandoktrinen blev fulgt op af Marshallplanen. Med denne ville amerikanerne give penge til genopbygningen af det krigshærgede Europa. Marshallplanen var beregnet til hele Europa og således også Østeuropa. Som USA havde regnet med, meldte Sovjetunionen og de østeuropæiske lande fra. Da USSR sagde nej, kom USSR til at fremstå som den skyldige i delingen af Europa.

Europas opdeling

USSR strammede nu grebet om Østeuropa, og alle lande her fik senest i 1948 kommunistiske regeringer. I Tyskland lukkede Sovjetunionen

vejene til Vestberlin, og vestmagterne måtte forsyne byen via en luftbro.

Denne blokade af Vestberlin strakte sig fra april 1948 til maj 1949.

Den Kolde Krig medførte desuden NATOs oprettelse den 4. april 1949.

NATO var et samarbejde mellem USA, Canada og 12 europæiske lande, herunder Danmark. NATO var reelt rettet mod Sovjetunionen.

Som reaktion på NATO oprettede Sovjetunionen Warszawapagten i 1955. Dermed var opdelingen også blevet militær. De to blokke stod nu overfor hinanden, og frygten for en varm krig blev skærpet.

Berlinmuren

I august 1961 begyndte østtyske arbejdere at afspærre grænsen mellem Øst- og Vestberlin med betonklodser og pigtråd for at undgå at østtyskerne flygtede til Vestberlin. Det blev til Berlinmuren. Muren var ca. 46 km lang og blev bevogtet i døgn drift. Den kom til at stå i ca. 28 år, som det ultimative symbol på den kolde krig. Grænserne blev åbnet i november 1989.

SKOLETJENESTEN
KØBENHAVNS BEFÆSTNING